

hil aliud quam bonum optatum que nuntium signi A
ficiat; nec eum quidem omnem; sed illo quo nullus melior, nullus operabilis, neque hominibus ser-
feri, neque à Deo intus potuit, filium Dei procura-
randa salutem nostrę cauſa, hominem suum, nol-
que morte sua, id est gloriosissima victoria, è cruce
dilecti simi hostiis manibus, certaque & inquam
mortura morte erupit. Plausus honoris in Ec-
clesia, ubi quodammodo peregrinatur, quam in
Graecia patria sua hoc nomen consecutus est, id est
nunquam significacionis, quae secum aculerat,
oblitus, ut solum declarat, quod est praefatissimum. Nec aliud tamquam Christum talu-
teum hominum, eccliam, viamque bestiarum lo-
tatur. Itaque recte veteres Theologi, Ambrosius aut
potius Remigius in cap. 1. ad Rom. & in c. 1. ad Gal-
lat. & Eusebius libro de prop. Evangel. cap. pri-
mo, Euangelium de finie solent bonum nuntium,
quo peccatores ad indulgentiam vocantur. Si ad-
das per Christum, non solum perfecta, sed etiam
magis explicata erit definitio. Sed ne hoc quidem
senſu diuine dicitur, de quibus distare aggrediamur.

Animaduero enim noſen Euangelium non Te-
ſtamento quatuor modis accipi solere. Primo pro
reſipſata, que nuntiatum, ut Matth. cap. 4. vers. 13.
& Matth. 9. 35. & Marc. 1. 14. Secundo pro doctri-
na Christi, Matth. 24. 14. & Matth. 26. 12. Mar. 15. &
8. 35. & 10. 29. Tertio pro predicatione, qui Igni-
ſatio apud Paulum in frequenti lib. Rom. 1.
1. & 16. 25. & Corint. 4. 15. & 9. 24. & Galat. 2. 2. Quarto pro historia, quo Euangelium, id est Christi
ad nos adventus & vita narratur. Marc. 1. & 2. &
C ppter alibi vñquam in hac significacione reperitur. Nam quod a Domo Paulus de Luca loquitur,
Causa latet in Euangelio, liber multi, & in illa graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-
terpretatio non confitetur, & probabilius. Paulus,
laborem in predicando Luce magnum, diuina-
num, & cum multis coniunctum periculis, quem
scribendi necesse magnum, & perbrevis, pericu-
lique expertum commendare. Hoc igitur senſu
huc quatuor, de quibus agimus, Euangelia vancan-
tur, ut deinde Euangelium litterarum, historiarum, Chri-
ſtianorum, atque continentum, Ecclesie Catholice au-
toritate, non oblinuerit, sed invenientur, ut in graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-
terpretatio non confitetur, & probabilius. Paulus,
laborem in predicando Luce magnum, diuina-
num, & cum multis coniunctum periculis, quem
scribendi necesse magnum, & perbrevis, pericu-
lique expertum commendare. Hoc igitur senſu
huc quatuor, de quibus agimus, Euangelia vancan-
tur, ut deinde Euangelium litterarum, historiarum, Chri-
ſtianorum, atque continentum, Ecclesie Catholice au-
toritate, non oblinuerit, sed invenientur, ut in graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-
terpretatio non confitetur, & probabilius. Paulus,
laborem in predicando Luce magnum, diuina-
num, & cum multis coniunctum periculis, quem
scribendi necesse magnum, & perbrevis, pericu-
lique expertum commendare. Hoc igitur senſu
huc quatuor, de quibus agimus, Euangelia vancan-
tur, ut deinde Euangelium litterarum, historiarum, Chri-
ſtianorum, atque continentum, Ecclesie Catholice au-
toritate, non oblinuerit, sed invenientur, ut in graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-

Ecclesie Catholice au-
toritate, non oblinuerit, sed invenientur, ut in graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-

Ecclesie Catholice au-
toritate, non oblinuerit, sed invenientur, ut in graui
autore Hieronymi, de viris illustris in Luca de Eu-
angelio a Luca scripto interpretantur: & illi patet
quod D. Paulus Euangelium suum nominat, quod
sepe facit, de Luce Euangelio intellegendum: in-

CAPVT II.

Auctoritas Euangelistarum.

Vantam autem auctoritatem Euangelistarum ha-
bent, mirabitur a nobis queri, quisquis Ecclie-
ſiasticam non legit historiam: quicquid autem legit,
recordabatur innotescere hereticos exēscere, qui
ipsi enim quatuor Euangelistas, de quorum nefis
est videatur in scriptis quartis, auctoritatem de-
trahere: intertamen genitum non minime dubitanter, nea-
ſcripturas. Ceteri autem quatuor Euangelistae
in dubio, pro aliis dubitare. Ebionii solum pro arbitrio
omnibus Euangelistis Mathemate recipiebant,
quod sicut dum in humana Christi natura fere-
tum oculaverat, minus aduersari ipsorum impuniti
videretur, Author Irenaei libro primo, capite vige-
simo sexto. Alii solum Marcum quos non nominatos, idem Iren. lib. 3. cap. 11. reprehendit. Alii solum
Lucum, ut Marcum, & Cerdoniani quem admodum Tertullianus libro de præscript. & libri
4. contra Marc. Iren. lib. 3. cap. 11. Philastrii cap.
45. & Epiphanius heret. 42. scribunt. Alii solum
Iohannem, ut Manichaei, sicut etiam Augustinus.
Aliogami Ariotaurum genus, ostensus præter Iohannem,
ne enim illud coelestis tonitruo audire pos-
sunt, quod genitus ipsorum heretici, quasi de celo
ta dicti oīcēbantur. In principio erat verbum, & ver-
bum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Tertius est
Epiphanius heret. 37. Neque vero illos ipsos quo-
recepabant, totos, integroque, sed multos, & vt
Irenaeus loquitur, ei cuius eos recipiebant. Nem-
tamen illi alienigenis illi mulieribus: diuinis pu-
tabant Euangelistas, quas captas in bello alteri, quā
tonto capillo, & electrique vngubis leuantique di-
ci proibebant. Duplicebant enim diligenter, & quid
erit, quod fuit aduersari heretici videbatur ei non
erat Euangelium, & scientes, quia recte corrumpebant, itaque coargui a Catholicis non po-
tent, nisi ex his locis, quos aut oblinuerit, aut incon-
fiderant, aut confidencia non deluerent. Rides
Tertullianus, lib. 5. contra Marc. Marcionis spōgi-
am, quod non fuit diligenter omnia, ex quibus
Marcion resicci poterat, induxit. Alii in ipi,
sed religio si videbantur, Euangeliis ab hereticis
corrumperent, itaque librorum corruptio, ma-
teria illis erat vera corruptionis. Humanum temeraria
(inquit Tertullianus libro contra Marcionem 4.)
non diuina auctoritate est heres quia si semper emendat
Euangeliū, non vitia. In quo impudentis genere eū
omnes heretici veritatem, tum maxime Manichei
excellerunt, itaque vix poterat Augustinius
epist. 19. contra illorū disputationes, & in vīlo scri-
pserunt loco pedem figere, quoniam scripti subiecta
Manicheis pedem fallere. Antiquum heretico-
rum artificium. Nam & illis primis Apostolorum
temporibus, ut Irenaeus i. epistola ad Philad. 6.
nulli erant, qui adeo supspecta haberent omnia, vt ne
garante Euangeliū, nullum in Ecclesiis archivum im-
metent, creditor. Manichei sicut non minore im-
pietate negabant has, quae habemus, Euangeliū ab
eis auctoriis scripta, quorum nomina præferunt
de ab aliis & posterioribus scripta dicabant, qui
ne vidissent ea, quae narrarent, ne cabis, qui
viderant aspergunt. Si apud Augustinum, contra Fa-
ustum 33. cap. 3. Faustus ipse Manicheorū princeps lo-
quitur, & tanq; habebant Manichei suum purum
& incorruptum Euangeliū, quod Manichei Spir-
itus sanctus tradidit. Non nimirum omnium heretico-
rum prorsus non admittere, sed facere, Euange-
liū nō recipere, sed dare. Nā & ho die, mihi Calisto
plauebat, quatuor Euangeliū non habemus. Po-
tuit, eadem temeritate, quia alios ab Ecclesiis proba-
tostros renebat, ista renebat. Habent ergo quatuor
Euangeliū tantum auctoritatē, quam habet Spiritus
sanctus.

PRÆFAT. IN QVAT. EVANG.

Sancus cuius in scripto tanto fuerunt amici. A in Ecclesia sua administranda rationem huius nu-
meri, ut acommodaret ad hominum conſuetudi-
nem, & resum naturam agat arque loquuntur. Sievi-
deus Chrifum, Matt. 14. 31. dicere, tum cum si-
nile domi erit Euangeliū, & eius, vt ipse vocat,
meis colligenda, misericordia angelos (ut opinor
quoniam) in quatuor ventos terrena, ut vobis seminaretur
elicitur, & quadriga parato aquiliter agro par-
metentum agri feminantium ut rorus in Sic in Ap-
poca. 7. 1. quatuor angelos quatuor ventos coh-
erentes. Cur eorū non reprehendunt, qui vulgo
citemus literas regias a Nomophyse, & ceteris
illuminis curru, cui dominus inde miseras, a quatuor
auimis obstruit. Et Euangeliū curru Dei est, in
quo dominus moestias maxime fecit, ratus eum Dei
est, eloquuntur D. Paul. in salutem omnium credentium. A
quatuor g̃r animalibus instruendū erat. Itaque
cum multis in veteri testamento figuris quatuor
Euangeliū significato sunt, veteres auctores di-
xerunt, quanto Paradii animalibus, quoniam an-
imalia quibus area Domini gestabatur, vt Hier. in
prol. in Marc. scribit, quatuor illis animalibus Eu-
zechieles: reliqua figura & eleganter adaptata
hi videnter, & esse probabile, h̃z non probabile
modo, sed certa & tam ac necessaria, in hoc ipsum à
Spiritu Sancto instituta: vt quatuor futuros Euangeliū
præmonstraret. Nec eum dubium est quin quatuor animalia a item in Ezzechiel, & in Apoca-
lyp. significentur: Apocalypsi autem, cum 14. 16.
mores qui in horum & circunstant, & illas columnas
Ecclesiæ, duodecim Patriarchas, totidemque Apolo-
los significare manifestum sint, dicitur 4. Iher-
onim gestantur animalia 4. Euang. declarare? Itaque
nec sine causa, nec sine ditione, vt arbitrio
auct. aſſtū factum est, vt cum veteres Theologoi
alii lib. cap. 35. Achabnam in Synopli, Epiphanius heret. 26. & 46. Chrysostomum, & Hierony-
mum in prol. in Matth. Ambr. in lib. 1. in Luc. c.
1. Euangelium Hebreorum Aegyptorum, Nazar-
eorum, Ebionitarum, Iacobi, Philippi, Bartholomei,
Thome, Matthei, Iude etiam traditio, &
duodecim Apolitorum legimus. Scripturam &
multi heretici, ut fixerunt Euangeliū, Apelles, &
Basilides apud Epiphanius. Extant multis locis
quatuor mylico, vt credunt, numerus Ecclesiæ pro-
bant. Heretici quatuor veris repudiant moleste
ceperunt falsa, vt recte eleganterque Origenes &
Ambrosius ibidem dixerunt: Ecclesia cum quatuor
tantum Euangeliis libet, ut per viuere in mundo
Euangeliū redundant: heres, cum multa habeant, p-
num non habent.

CAPVT III.

Quat. Euangeliſe.

Lures etiam Euangeliū scriptissimū vnuſ ex his
quatuor, qui indubitate fidem inveniuntur, D.
Lucas c. 1. indicat, & ex antiquis scriptoribus clari-
tus distinguitur cognoscimus. Nam apud Clem. Alex. lib. 2. & 3. Strom. Originem, trac. S. in Matt. Irenaei lib. 1. cap. 35. Achabnam in Synopli, Epiphanius heret. 26. & 46. Chrysostomum, & Hierony-
mum in prol. in Matth. Ambr. in lib. 1. in Luc. c.
1. Euangelium Hebreorum Aegyptorum, Nazar-
eorum, Ebionitarum, Iacobi, Philippi, Bartholomei,
Thome, Matthei, Iude etiam traditio, &
duodecim Apolitorum legimus. Scripturam &
multi heretici, ut fixerunt Euangeliū, Apelles, &
Basilides apud Epiphanius. Extant multis locis
quatuor mylico, vt credunt, numerus Ecclesiæ pro-
bant. Heretici quatuor veris repudiant moleste
ceperunt falsa, vt recte eleganterque Origenes &
Ambrosius ibidem dixerunt: Ecclesia cum quatuor
tantum Euangeliis libet, ut per viuere in mundo
Euangeliū redundant: heres, cum multa habeant, p-
num non habent.

Cur autem plures, cum tam multi scripserint
Ecclesiæ non receperint, oīlū queque. Sed in pro-
pria ratio est, quia non plures inueniunt diuum scrip-
tū spiritu, quod ipsū codem spiritu auctore fuit
creditor. Eiusque rei multa est nonnulla causa aſſe-
runtur. Multa est maxime placet, quā venustissim
illi auctores reddiderunt. Irenaeus lib. 3. c. 1. Anaf. q. 65. in scripturam, Hieronymus in prolo. in Matt.
& Aug. lib. 1. de confusu Euangelistarum cap. 2.
quod quatuor orbis terrarum plaga, per qua
deferrendum est Euangeliū. Habet enim Deus

CAPVT IV.

Quo tempore Euangeliſe scripserunt.

De tempore autem quo sūi quis scripserit Eu-
angeliū, in eo omnes prosiles auctores conuenient
video, eo ordine & tempore scripserint eos, quo ordine
inter se collati sunt. Nā ut in publicis consilio, fieri
solet, sūi enim etiam locū dedit. Itaq; dubium non est,
quoniam primus Matheus, secundus Marcus, tertius Lucas, po-
temus

Scriptura Euangeliſe
Habent auctores
modus ac
etiam locū.

Beza in Lu. cap. stremus Iohannes scripsit. Scio nostro tempore hereticum quendam affirmasse Lucam primum omnium scriptisse, id est eius prefatione probare voluisse. Sed si heretici cederemus, nihil in ipsa etiam religione certum, libilem habemus. Quo autem quis propterea tempore, & quoniam loeo scripsit, incertum. Mattheum pleriq. tradidit anno 3. Caligula id est, octo post Christi ascensionem annis. Rom. Petrus & Paulus. Vt bonus cum veni dicimus hereticorum Euangeliis predicatisibus, in Iudea suis portis omnibus scripsisse. Sic fere Ireneus lib. 3. cap. 1. est tempus Caligula non notar. sic Athanasius Synop. sic Eusebius lib. 5. cap. 8. Ecol. c. 8 & in Chron. sic Chrysostomus Aug. lib. de confess. Euang. c. 2. & Theophylactus proemio Corin. in Mattheo, quia ex Majoriorum traditione docuerunt. Et ex illis nonnulli dicunt Petrum etiam in Antiochiae fuisse, vt Eusebius, & Athanasius. Theophylactus, affirmit Marcum decem post annis. Lucam quindecim, Iohannem triginta duos frum Euangeliū edidit. Vnde auctorium suum Iohannem Euangeliū in Pachmo insula scripsisse. Theophylactus in eius prologo, Nicophorus lib. 2. cap. 41. Prochorus invita Iohannem, & Dorotheus, Simeon Metaphratus Ephesi scripsi posse redditum ab exilio, transi lib. 3. c. 1. Eusebius lib. 5. cap. 8. Augustinus, aut quisque auctor eis prologi eius in Iohanne. Hieronymus, Isidorus, Gregorius Turonensis lib. de glorio martyrum capitulo tertio, Ysidorus in libro de Iustitia noui Testam. Beda, Euthymius, Theophylactus & Nicophorus scripsisse ante excidium Hierosolymit. anno post ascensionem Christi trigeminū secundo, aut tertio: idemq. necesse est iuste in auctores illi, qui in Pachmo insula scripsisse putauerint. Hieronymus, & alii post excidium anni post ascensionem es. & Beda. 5.

CAPUT V.

Qua lingua Euangeliū scripserunt.

pro Archia post.

Constantissima autem apud omnes veteres auctores fuit opinio, auctores quidem Graec. que tunc lingua, vt paulo ame Cicero dixerat, Latine primi regentes audiebantur. Mattheum vero Hebreo scripsisse sermonem. Quid & illi scriptores, quae paulo ante hominiū, & posteriora Origenes, & Papas verbi filium auctor apud Eusebium lib. 3. huc. c. 39. & Epiphanius haret. 30. & Chrysostom. homili. in Mattheum, & Hieronymus lib. de viris illustrib. & in prologo in Mattheum, & quicunque de hac questione mentionem fecerint, tradidit. Qui autem ex Hebreo in Graecam sermonem venterit, pauci dicunt, & qui dicunt, interfuso non confundant. Nam Athanasius lacubum fratrem Domini, Theophylactus Iohannem translatis scribit. Augustinus incertum putat, eum ego sententiam credo esse certissimam. Hieronymus Hebreo se videlicet habuisse, sed que minime sane indebet. Negare autem Mattheum Hebreo Euangeliū edificare, quod quidam non inducet nostro tempore fecerunt, necesse est aliquando temeritatem notam mereantur. Ego quidem certe negando. Plus enim apud me perpetuā antiquitatem opinio, & omnium veterum per prout auctores, quam sitorum, quamvis subdistractioēs valent. Nam quod dicunt non potuisse Mattheum Hebreo scribere, cum nomina Hebreo saepe interpretetur, vt Emmanuel, id est, novum Deum. Et Iohannes, & Iacob, & Deus noster, Deus meus, quae me dereliquit, non tantū ei ut confirmata torquiculorum antiquitate sententiam

CAPUT VI.

Cur Euangeliū scripserunt.

Quo sicutem consilio, & quibus causis Euangeliū sed scribenda adiutū: superior partim pī indicant, partim nos ex veterum auctorum lectione cognoscere, partim conjectura conseqūi possimus. Lucas c. 1. significat sed scribendum impulsum, quod videlicet conatos esse multos Euangeliū scribere, qui parum fideliter id prefigerunt. Quod postremū ethi aptere non dicit, velle tamē videntur intelligi. Cum enim dicit sā principio auctorū diligenter omnia ad scribendum accedere, obsecrare indicare, ut de quibus loquebatur, nondum fuisse variis affectibus, aggregris, ferbere. Sed vir nimis sanctus maioris & modicis iudicavit diligenter, sicut & sc̄t bendarū his historiā necessarium proficer, quam alienam negligenter, infideliterque comprehendere. Illo etiam verbo quo vetus initio in zodiaco conatus fuit significat eum, quod tacite subaccolat, conatos quidam fuisse, sed quod conati essent, amissim perfracti, vt veteres auctores, Origen, ho. in Lu. Ambro. in Luca c. 1. & Augustinus lib. 4. de confess. Euang. c. 8. adnotaverunt. Sane enim causa eis auctores Euangeliū, vt scriberent, ipsi patrī, quamvis dicunt, ex Luca qui dicit, intelligendum est. Aliam causam Iohannes assert, quam etiā nō afferunt, tamen quia eaē omnium erat mens, cor unum & anima, eadē sanctitas, credendum est omnibz. suffit communem. Hoc inquit o. 20. 31. scripta sunt iuxta credi tuū, quia

8

PRAEFAT. IN QVAT. EVANG.

in quā Iesu Christus est filius Dei. & recedentes vīam Ahabat in nomine eius. Tertia causa videntur fuisse, ut auditores, quibus Euangeliū praedicauerant, scripto habereant, quia vīa voce loquentes apōstoli audirent, nō aut oblitiferebant, aut secundum interpretarentur, quā dicta fuerant. Nam hanc etiam causam reddit Lucas c. 4. Vt cognoscas eorum exp̄ressū Grace dixit, ut audiretis eorum, quia vīa voce audiūtur. Quarta, vt quod presbiteribus praedicarent, ab senectus quoque per scripturam praedicarentur, hoc enim modo, in omnī terrenū extitit sonus eorum, & in fines orbis terra eorum, vt D. Paulus interpretat. Rom. 10. 18. quā eorum vox bēnūficiū terra spūi terminaretur. Quinta, vt non solum iū hominibz, qui rūs erant sed nō etiam omnibz, qui futuri aliquid erant, sīp. non solum vios, sed etiam mortui Euangeliū annuntiarent. Ut quemadmodum mortuis praedicatum erat, ut bēni nobis haec ventum heretici interterit ita etiam per mortuos praedicaretur. Adeo

clūs cognitio era necessaria, vt omibz in locis omnibus temporibus, omnibus hominibz, & per omne hominū genus esset annuntiandum. Hę communis fuit causa, poterunt tamen singuli arias praeter habere priuatas. Nam Ioannem omnes veteres auctores tradidū hereticorum causā compulsiū scribēti. Cum enim Ebionis, Ceriniani, & Nicolai diuināitatem Christianū negarent, videbantque caeros Euangeliū minus in ea confirmanda opera posse, ad eam pōficiū probandū Euangeliū scribendum sibi esse indicasse. Ita Hiero. lib. de vit. illius, in Ioanne, Epiph. haret. c. 5. Augustinus procom. Joan. Quid quidem cōfūlū præterquam quod prīscritores doceat non solum ex iū, sed ex toto etiam opere manifestum appetit. Vbiq. enim Christi diuinitatem sequitur. Et alies Euangeliū suas etiam propria scribendi causas habuisse existimat, & exponit Epiph. haret. c. 5. & Eusebius. c. 3. Eccles. hist. c. 24.

SANCTVM IESV CHRISTI
EVANGELIVM SECUNDVM
MATTHÆVM.

CAPUT PRIMVM.

Luc 3. 6. 31.

Gen 26.

4. 3.

Gen 3. 5.

4. 26.

Gen 29.

4. 31.

Gen 32.

4. 5.

Eph. 2. 4.

5.

Rom 10. 4.

4. 23.

Num 7. 1. 2.

1. Rep 16.

Rom 9. 4.

4. 12.

2. Rep 11.

3. 24.

2. 43.

3. Rep 24.

3. 51.

3. Rep 15.

6. 9.

2. Par 26.

4. 13.

2. Par 27.

4. 29.

2. Par 18.

2. 27.

2. Par 32.

4. 38.

2. Par 33.

4. 40. & 41.

2. 41. 38.

3. 1. 1.

Lu 7. 1. 17.

Lu. 10. 31.

4. 12.

4. 12.

4. 7. 11.

IBER generationis Iesu Christi filii David, filii Abraham 2. Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius. 3. Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esron. Esron autem genuit Aram. 4. Aram autem genuit Ammudab. Ammudab autem genuit Nacissus. Nacissus autem genuit Salmon, Salmon autem genuit Boaz de Rahab. Boaz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Iesse. Iesse autem genuit David regem 6. David autem rex genuit Salomonem ex qua fuit regis 7. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abias. Abias autem genuit Asaf 8. Asaf autem genuit Ioseph. Ioseph autem genuit Iacob 9. Iacob autem genuit Ioseph. Ioseph autem genuit Iacob 10. Iacob autem genuit Ioseph. Ioseph autem genuit Ezechias. 11. Ezechias autem genuit Manasse. Manasse autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Zecharias. 12. Zecharias autem genuit Manasse. Manasse autem genuit Amon. Amon autem genuit Iosiah 13. Iosiah autem genuit Iesias. 14. Iesias autem genuit Salomon. Salomon autem genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel 15. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliakim. Eliakim autem genuit Azor. Azor autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Iacob 16. Iacob autem genuit Ioseph virum Marie, de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus. 17. Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuor decimā: & a David usque ad transmigrationem Babyloniam, generationes quatuor decimā: & a transmigratione Babyloniam usque ad Christum generationes quatuordecimā. 18. Christus autem generatio sicut erat: Cum esset deipso sati a matre eius Maria Ioseph, antequam conuenerit, inuenit eum in vīro habens de Spiritu Sancto 19. Ioseph autem vīre eius cum effusus & nolle tamē traducere, vīlū occulū dirigitur ex eo. 20. Fīc autem ex cogitante, ecce Angelus Domini apariuit in somnis ei dicens: Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in canatum est, de Spiritu Sancto est 21. paries autem filium. & vocabis nomen eius IESVM: ipse enim salutēm facit populum suum a peccatis eorum. 22. Hoc autem totum factū est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetā dicentem: 23. Ecce virgo in vīro habebit & pariet filium: & vocabit nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum Nobiscum Deus. 24. Exurgens autem Ioseph a somno fecit sicut præcepit Angelus Domini, & acceptū coniugium suum 23. Et non cognoscet eam donec peperit filium suum primogenitum: & vocavit nomen eius IESVM.

IN CAPUT I.

Evangeliū titulus.

Vangelium secundum Mattheum.] Hic idem titulus mutato tamē Euangeliū nomine omnibus præfigit Euangeliū. Sunt quibz ipsi Euangeliū apophytū parent, ut libri auctoritatem concilient. Et quidem Terullianus lib. 4. contra Marcion. Marcionem reprehendit, quod Luce Euangeliū, quo iōlem recipiebat titulum

non apponere: Marcion (inquit) Euangeliū sicut suo nullum adscribit auctorem. Quia non licet illi titulum quaque aspingeret, cui nō sūt sūt ipsū corpus evenire. Et poset hic tam gradiū fugere, non agnoscendū contentū opus, quia non erga frontem, quod nullam conscientiam præferat, nullam fidem promittat de plenitudine tituli. & præfatione debita auctori. Ex quo præfatione est semper humi titulum omnia Euangeliū habuisse. Additum autem fuisse ab Euangeliis apud nullum veterem auctorem

A 3